

Κοινωνική αλληλεγγύη

ΥΓΕΙΑ

Περίθαλψη κατόχων βιβλιαρίου οικονομικής αδυναμίας

Μεταβολή στον τρόπο κάλυψης της μαιευτικής δαπάνης

Κατάλογος Σπάνιων Παθήσεων

Ζητήματα λειτουργίας νοσηλευτικών μονάδων

Ζητήματα φαρμακείων

Ψυχιατρικός εγκλεισμός

ΜΕΡΙΜΝΑ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Γενικές δυσλειτουργίες στην πιστοποίηση της αναπηρίας μέσω του ΚΕΠΑ

Ειδικές περιπτώσεις παρεμβάσεων σε θέματα ΚΕΠΑ

Καθυστέρηση χορήγησης ΕΚΑΣ

Αναγκαιότητα επιεικούς ερμηνείας των διατάξεων για τις προνοιακές παροχές

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΜΝΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Πρόσβαση υποψηφίων ειδικών κατηγοριών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων

Μετεγγραφές ανήλικων αθλητών

Η επικαιρότητα της κοινωνικής αλληλεγγύης στις παρούσες συνθήκες είναι αυταπόδεικτη. Κράτος και πολίτες αντιμετωπίζουν ανάλογες οικονομικές δυσχέρειες. Έτσι, παράλληλα με τα κοινωνικά προβλήματα αυξάνεται και η αδυναμία του κράτους να τα αντιμετωπίσει: Ενώ αυξάνονται ραγδαία οι δικαιούχοι προνοιακών παροχών ή όσοι επιλέγουν δημόσιες υπηρεσίες υγείας αντί των ιδιωτικών, ταυτόχρονα συρρικνώνεται η δημοσιονομική επάρκεια του κράτους, με αποτέλεσμα να υποχωρούν ακόμη και εκείνες οι παροχές ή υπηρεσίες που θεωρούνταν δεδομένες. Στις συνθήκες αυτές ο Συνήγορος καλείται να βρει την κατάλληλη ισορροπία ανάμεσα στην υποχρέωση υπόμνησης προς τη διοίκηση των νομοθετημένων υποχρεώσεων της και σε έναν στοιχειώδη πραγματισμό ο οποίος επιβάλλει τη δημιουργική αναζήτηση τόσο μιας νέας ιεράρχησης των προτεραιοτήτων όσο και πιθανών εναλλακτικών λύσεων.

ΥΓΕΙΑ

Τα ζητήματα υγείας που απασχόλησαν τον Συνήγορο αναδεικνύουν ως κυριότερες εστίες προβλημάτων αφενός τις δυσχέρειες προσαρμογής της διοίκησης στα νέα οικονομικά αλλά και πραγματολογικά δεδομένα –όπως στις περιπτώσεις των παροχών στους ολοένα πολλαπλασιαζόμενους ανασφάλιστους, της επάρκειας υποδομών και προσωπικού για την παροχή των υπηρεσιών υγείας κ.λπ.–, αφετέρου τις οργανωτικές αδυναμίες, ιδίως κατά τη μεταβατική περίοδο εφαρμογής μεταρρυθμίσεων, όπως στις περιπτώσεις της κάλυψης μαιευτικής δαπάνης. Αλλά και στο ιδιαίτερο θέμα της ακούσιας ψυχιατρικής νοσηλείας, ο Συνήγορος διαπίστωσε στασιμότητα και απόκλιση από τις νομοθετημένες εγγυήσεις.

ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΚΑΤΟΧΩΝ ΒΙΒΛΙΑΡΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΔΥΝΑΜΙΑΣ

Ενδιαφερόμενη για τεχνητή γονιμοποίηση ενημερώθηκε από το Νοσοκομείο «Παπαγεωργίου» ότι ως κάτοχος βιβλιαρίου ανασφάλιστης δεν δικαιούται πρόσβαση στη συγκεκριμένη θεραπεία, καθώς δεν έχει εκδοθεί το ΠΔ που προβλέπεται από το άρθρο 28 του Ν. 3305/2005. Διαπιστώθηκε ωστόσο ότι από άλλα νοσοκομεία παρέχεται η συγκεκριμένη θεραπεία σε ανασφάλιστες, οπότε ο Συνήγορος ζήτησε από το υπουργείο να υποδείξει στο νοσοκομείο τον τρόπο κάλυψης της δαπάνης. Ο Συνήγορος θεωρεί ότι η δωρεάν πρόσβαση των ανασφάλιστων στη θεραπεία αυτή δεν είναι δυνατόν να παρεμποδίζεται εξαιτίας της παράλειψης έκδοσης του ΠΔ. Άλλωστε η ήδη ισχύουσα ρύθμιση της ΥΑ 139491/2006 περί δωρεάν πρόσβασης ανασφάλιστων σε νοσοκομειακή περίθαλψη, φάρμακα και παρακλινικές-εργαστηριακές εξετάσεις, από τη γενικότητα της διατύπωσής της θα έπρεπε να θεωρείται ότι συμπεριλαμβάνει και την ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή όπου υφίσταται σχετική ιατρική αναγκαιότητα και υπάρχει συναίνεση των εμπλεκόμενων μερών. Παρά τις συστάσεις του Συνηγόρου η έκδοση του ΠΔ ακόμα εκκρεμεί (υπόθεση 128211/2010).

Επίσης, ως προς τους ανασφάλιστους ανήλικους αλλοδαπούς και με αφορμή ερώτημα κοινωνικής υπηρεσίας δημόσιου νοσοκομείου, ο Συνήγορος διευκρίνισε ότι το άρθρο 84 του Ν. 3386/2005 προβλέπει ρητά υποχρέωση παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ανεξάρτητα από το καθεστώς παραμονής αλλά και από το καθεστώς ασφαλιστικής κάλυψης των ανήλικων αλλοδαπών. Ενδεχόμενη άρνηση περίθαλψης θα έθιγε τον πυρήνα του δικαιώματος των οικονομικά αδύναμων ανήλικων στην υγεία (υπόθεση 146582/2011).

Για την άρση οποιασδήποτε αμφισβήτησης, ο Συνήγορος, στο πλαίσιο συνολικότερης παρέμβασής του, πρότεινε να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής της ΚΥΑ 139491/2006 ώστε να περιληφθούν οι ανήλικοι αλλοδαποί στις περιπτώσεις των κατ'εξαίρεση δικαιούχων δωρεάν ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ

Δύο μήνες μετά τον ορισμό των νέων Κλειστών Ενοποιημένων Νοσηλίων (ΚΕΝ) για τα νοσοκομεία του ΕΣΥ, τροποποιήθηκε η διαδικασία κάλυψης της μαιευτικής περίθαλψης και ορίστηκε ότι για τοκετό φυσιολογικό ή με καισαρική τομή σε δημόσιο νοσοκομείο δεν θα χορηγείται πλέον από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς το βοήθημα τοκετού, αλλά αντ'αυτού θα καταβάλλεται απευθείας από τα ασφαλιστικά ταμεία στα νοσοκομεία η δαπάνη για τη μαιευτική περίθαλψη.

Ο Συνήγορος διαπίστωσε δυσλειτουργίες στην κάλυψη της μαιευτικής δαπάνης και σύγκυση αρμοδιοτήτων μεταξύ ασφαλιστικών ταμείων και νοσοκομείων, που έχουν ως αιτία είτε οργανωτικές πλημμελίες είτε καθυστερημένη ενημέρωση.

Δημόσια νοσοκομεία ζήτησαν από ασφαλισμένες να καταβάλουν χρηματικό ποσό προκειμένου να παραλάβουν εξιτήριο μετά τον τοκετό, ενώ κανονικά η μαιευτική περίθαλψη καλύπτεται πλήρως από τα ασφαλιστικά τους ταμεία. Με παρέμβαση του Συνηγόρου τα νοσοκομεία προσφέρθηκαν να επιστρέψουν τα ποσά (υποθέσεις 148425, 149260/2012).

Ασφαλισμένες που έχουν λάβει βοήθημα τοκετού επιβαρύνονται με τη διαφορά της δαπάνης για τον τοκετό. Σε περιπτώσεις όπου ο τοκετός προηγήθηκε

χρονικά του σχετικού διευκρινιστικού εγγράφου της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΓΓΚΑ), ασφαλισμένες κλήθηκαν να επιβαρυνθούν με το ποσό που αντιστοιχεί στη διαφορά από το βοήθημα. Με παρέμβαση του Συνηγόρου τα νοσοκομεία επέστρεψαν στις ασφαλισμένες τα αχρεωστήτως εισπραχθέντα, ενώ αντίστοιχα οι ίδιες επέστρεψαν το βοήθημα τοκετού και έτσι ενεργοποιήθηκε η διαδικασία κάλυψης της δαπάνης από τους ασφαλιστικούς φορείς (υποθέσεις 147110, 147470, 147564, 148022/2011, 149106/2012). Σε περιπτώσεις ασφαλισμένων που είχαν καταβάλει στο νοσοκομείο τη δαπάνη μαιευτικής περίθαλψης ενώ το αίτημα για βοήθημα τοκετού είχε απορριφθεί με επίκληση της νομοθετικής μεταβολής

 ο Συνήγορος παρενέβη με αποτέλεσμα να εκδοθεί οδηγία από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σύμφωνα με την οποία τα αιτήματα για βοήθημα τοκετού που είχαν υποβληθεί πριν από το τέλος του 2011 καταβάλλονται στους ασφαλισμένους εφόσον έχουν χρεωθεί οι ίδιοι από τα νοσοκομεία με τη δαπάνη μαιευτικής περίθαλψης.

Πιο επιτακτικά τέθηκε το ζήτημα παραβίασης της νομιμότητας σε περίπτωση ασφαλισμένης του Τομέα Υγειονομικών ΕΤΑΑ: Ενώ ο οικείος κανονισμός παροχών προβλέπει τόσο την απόδοση της μαιευτικής δαπάνης όσο και τη χορήγηση του βοηθήματος τοκετού επιπλέον αυτής, η υπηρεσία αρνήθηκε να καταβάλει το βοήθημα τοκετού επικαλούμενη τις αλλαγές στον τρόπο κάλυψης. Με παρέμβαση του Συνηγόρου το βοήθημα καταβλήθηκε (υπόθεση 148606/2012).

Ομοίως με επίκληση της νομοθετικής αλλαγής απορρίφθηκαν αιτήσεις ασφαλισμένων του ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ για καταβολή βοηθήματος τοκετού. Ο Συνήγορος έκρινε ότι παραβιάζεται η ισχύουσα υπουργική από-

φαση, σύμφωνα με την οποία το ταμείο καλύπτει πλήρως την παρακολούθηση της κύησης και τον τοκετό. Το ίδιο ταμείο αρνήθηκε επίσης την εις διπλούν χορήγηση βοηθήματος σε περίπτωση διδύμης κύησης παρά τη ρητή σχετική πρόβλεψη. Έχει ζητηθεί επανεξέταση του θέματος και αναμένεται ανταπόκριση από τη διοίκηση (υποθέσεις 150452, 152354/2012).

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΠΑΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ

Γονείς παιδιού με σπάνια σοβαρή πάθηση (σύνδρομο Okamoto) ζήτησαν να συμπεριληφθεί η νόσος στον Κατάλογο Σπάνιων Παθήσεων και να μπορέσει το παιδί τους να λάβει την αναγκαία ιατροφαρμακευτική και ασφαλιστική κάλυψη. Ο Συνήγορος υποστήριξε ότι η διαγνωσμένη πάθηση του ανηλίκου πρέπει να τύχει άμεσης αξιολόγησης και ένταξης λόγω των πολύπλευρων σοβαρότατων αναγκών σε παροχές υγείας και θεραπείες που απορρέουν από αυτήν και με δεδομένη την αδυναμία των γονέων να καλύπτουν πλέον τις εν λόγω ανάγκες. Σε συνέχεια της παρέμβασης, που συνοδευόταν από σχετική επιστημονική τεκμηρίωση, η Συντονιστική Επιτροπή για τις Σπάνιες Παθήσεις του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕΣΥ) γνωμοδότησε θετικά, γεγονός που έχει ήδη δρομολογήσει την έγκριση της ασφαλιστικής και ιατροφαρμακευτικής κάλυψης από τον ΕΟΠΥΥ. Κατά το παρόν στάδιο εκκρεμεί τυπικά η τελική απόφαση του ΚΕΣΥ (υπόθεση 155427/2012).

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Γονέας ανηλίκου που αντιμετώπιζε πρόβλημα υγείας και έπρεπε να υποβληθεί σε δοκιμασία κοπώσεως στο Νοσοκομείο Παίδων «Αγλαΐα Κυριακού» πληροφορήθηκε ότι η εξέταση δεν ήταν εφικτή λόγω

παρατεινόμενης βλάβης του αναγκαίου μηχανήματος. Ο Συνήγορος διαπίστωσε ότι το μηχάνημα δεν επισκευαζόταν, παρά τις συνεχείς προσπάθειες των υπευθύνων του νοσοκομείου, επειδή δεν είχε εγκριθεί από το αρμόδιο υπουργείο το κονδύλι για την αγορά του απαιτούμενου ανταλλακτικού. Κατά συνέπεια μεγάλος αριθμός προγραμματισμένων ραντεβού είχε ακυρωθεί, γεγονός που έθετε σε κίνδυνο την υγεία των παιδιών (υπόθεση 151666/2012).

 Με παρέμβαση του Συνηγόρου οι διαδικασίες προχώρησαν χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση. Έτσι, σε διάστημα λίγων ημερών αποκαταστάθηκε η λειτουργία του μηχανήματος και προγραμματίστηκαν εκ νέου τα ακυρωθέντα ραντεβού.

Τέλος, κατόπιν αναφοράς συλλόγου γονέων, ο Συνήγορος παρενέβη για την παρατεινόμενη έλλειψη παιδιάτρων στο Κέντρο Υγείας Πάρου, διατυπώνοντας στη διοίκηση της 2ης Υγειονομικής Περιφέρειας (ΥΠΕ) και στο Υπουργείο Υγείας συγκεκριμένα ερωτήματα που αφορούσαν τη μη κάλυψη των υφιστάμενων κενών οργανικών θέσεων, τον τρόπο εξασφάλισης παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας σε ανήλικους κατοίκους και σε επισκέπτες, ιδίως κατά την τουριστική περίοδο, καθώς και τα μέτρα τα οποία έχουν ληφθεί για την αντιμετώπιση έκτακτων παιδιατρικών περιστατικών. Παράλληλα, επισήμανε τους κινδύνους τους οποίους εγκυμονεί για την υγεία πολλών παιδιών η έλλειψη γενικού νοσοκομείου και η παροχή υπηρεσιών από μόνο έναν ιδιώτη παιδίατρο. Η ΥΠΕ, βάσει μελέτης της υγειονομικής κατάστασης των νησιών, έχει διατυπώσει συγκεκριμένες προτάσεις προς το υπουργείο, ενώ είχε επιχειρήσει ανεπιτυχώς την αποστολή κλιμακίου ιατρών στην Πάρο, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες των νησιών για ένα μήνα. Η Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Υγείας του Υπουργείου Υγείας απάντησε ότι για την

κάλυψη των κενών απαιτείται εγκριτική πράξη Υπουργικού Συμβουλίου, ενώ για εκκρεμή προκήρυξη πρόσληψης επικουρικού παιδίατρου δεν έχει έως σήμερα εκδηλωθεί ενδιαφέρον. Μέχρι και το τέλος του 2012 δεν υπήρξε θετική εξέλιξη (υπόθεση 151666/2012).

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΩΝ

Φαρμακοποιός είχε ζητήσει να επιστραφούν εμβόλια στη φαρμακαποθήκη, λόγω λήξης τους, ώστε στη συνέχεια να επιστραφούν στο Ινστιτούτο Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας (ΙΦΕΤ) και να κοπεί το σχετικό τιμολόγιο. Ωστόσο το αίτημα δεν έγινε δεκτό διότι το ΙΦΕΤ δεν δεχόταν επιστροφές. Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγρ. 3 του ΝΔ 96/1973, όπως ισχύει σήμερα, είναι υποχρεωτική η απόσυρση από τα φαρμακεία όλων ανεξαιρέτως των φαρμακευτικών προϊόντων που έχουν λήξει ή λήγουν εντός του τρέχοντος εξαμήνου κάθε έτους, ενώ εγκύκλιος του ΕΟΦ αποσαφηνίζει τη δεσμευτικότητα της σχετικής διάταξης. Με παρέμβαση του Συνηγόρου, ο οποίος επισήμανε ότι η υποχρέωση απόσυρσης αποσκοπεί στην προστασία της δημόσιας υγείας, το ΙΦΕΤ παρέλαβε τα ληγμένα εμβόλια.

Αίτημα για μεταφορά και συνέχιση λειτουργίας φαρμακείου εκκρεμούσε εν αναμονή αποδοχής ή απόρριψης της γνωμοδότησης 366/2010 του ΝΣΚ σχετικά με τον τρόπο μέτρησης της απόστασης μεταξύ του υπό μεταφορά φαρμακείου και άλλου ήδη υπάρχοντος εντός στοάς. Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση, δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του νόμου ως προς την τήρηση της απόστασης. Με παρέμβαση του Συνηγόρου, ο οποίος επισήμανε τα νομικά και τα πραγματικά προβλήματα του τρόπου υπολογισμού της απόστασης ενόψει και της επεξεργασίας νομοσχεδίου για άρση των περιορισμών στην άσκηση

του επαγγέλματος του φαρμακοποιού, ο Υπουργός Υγείας δεν έκανε αποδεκτή τη γνωμοδότηση και η αρμόδια περιφέρεια ενέκρινε τη μεταφορά (υπόθεση 129552/2010).*

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟΣ ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΣ

Ο Συνήγορος είχε αναδείξει τα ζητήματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου κατά την ακούσια ψυχιατρική νοσηλεία με πόρισμα (2004), ειδική έκθεση (2007) και άλλες παρεμβάσεις. Ωστόσο οι παραβιάσεις των προβλέψεων του νόμου (ανώτατο όριο 48 ωρών για εξέταση, προθεσμία 10 ημερών για εκδίκαση, αιτιολόγηση γνωματεύσεων, ενημέρωση των ασθενών για τα δικαιώματά τους, τεκμηρίωση καθήλωσης) και κατά συνέπεια των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών, όπως και η χαμηλή ποιότητα περίθαλψης που παρέχεται, αποτελούν γενικευμένη πρακτική που τείνει να αποκτήσει χαρακτήρα κανόνα.

Δυστυχώς, οι δύο πρόσφατες (2011) καταδίκες από το ΕΔΔΑ¹ για παραβίαση του δικαιώματος στην ελευθερία κατά τον ακούσιο ψυχιατρικό εγκλεισμό δεν επέφεραν καμιά απολύτως μεταβολή στην πρακτική των εμπλεκόμενων μηχανισμών ούτε οδήγησαν στη λήψη διορθωτικών μέτρων. Την κατάσταση αυτή είχε την ευκαιρία να διαπιστώσει και κατά το 2012 ο Συνήγορος μέσω της διερεύνησης περιπτώσεων πολιτών οι οποίοι εγκλείσθηκαν σε ψυχιατρικές κλινικές ή νοσοκομεία. Καθώς ο Συνήγορος δεν έχει την αρμοδιότητα να ελέγχει τη δράση των εισαγγελικών και των δικαστικών αρχών, περιορίζεται μόνο στον έλεγχο των δημόσιων νοσοκομείων. Με την ευκαιρία διαπίστωσης σειράς παραβιάσεων του νόμου κατά τον ακούσιο ψυχιατρικό εγκλεισμό σε γενικό νοσοκομείο της Αττικής, ο Συνήγορος απευθύνθηκε στην

Εισαγγελία του Αρείου Πάγου ζητώντας την τυχόν παρέμβασή της, χωρίς ωστόσο κάποιο ορατό αποτέλεσμα (ενδεικτικές υποθέσεις 134246/2010, 140740/2011, 156884/2012).

ΜΕΡΙΜΝΑ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Μεταξύ των θεμάτων προνοιακού χαρακτήρα που απασχόλησαν ιδιαίτερα τον Συνήγορο κατά το 2012 ιδιαίτερη θέση κατέχουν οι διαδικασίες πιστοποίησης της αναπηρίας. Καταγράφηκε όμως και σειρά αιτημάτων από μέλη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (οικονομικά ασθενείς, άνεργοι, υπερήλικες, πάσχοντες από σοβαρά προβλήματα υγείας) για ενημέρωση σχετικά με τα ισχύοντα δικαιώματά τους, τις σχετικές ευνοϊκές διατάξεις και τις διαδικασίες ενεργοποίησής τους ή για παρέμβαση του Συνηγόρου προς απλή διαβίβαση αιτήσεων αρωγής ή απαλλαγής από οφειλές.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΕΠΑ

Κατά το έτος 2012 οι δυσλειτουργίες στην πιστοποίηση της αναπηρίας μέσω του ΚΕΠΑ αναδείχθηκαν σε ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που απασχόλησαν τον Συνήγορο στο πεδίο της υγείας. Το ΚΕΠΑ υπάγεται στο ΙΚΑ και ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Σεπτέμβριο του 2011 με αρμοδιότητα την ενιαία κρίση της αναπηρίας για όλους τους πολίτες και για το σύνολο των παροχών που συνδέονται με αυτή. Στόχος του νομοθέτη ήταν να πιστοποιείται η αναπηρία με μεγαλύτερες εγγυήσεις αντικειμενικότητας και επιστημονικής τεκμηρίωσης, οι δε γνωματεύσεις που θα εκδίδουν οι υγειονομικές επιτροπές να καλύπτουν τους

1. Βενιός κατά Ελλάδα, Καραμανλώφ κατά Ελλάδα.

δικαιούχους για κάθε παροχή ώστε να μη χρειάζεται ξεχωριστή εξέταση. Ενώ δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η ορθότητα της προσέγγισης αυτής, στην πράξη από πολύ νωρίς παρουσιάστηκαν σοβαρές αδυναμίες στη λειτουργία του ΚΕΠΑ.

 Ο χρόνος αναμονής για εξέταση από τις υγειονομικές επιτροπές αυξήθηκε σημαντικά και συχνά υπερβαίνει τους 6 μήνες, με ενδεχόμενο αποτέλεσμα τη στέρηση προνοιακού επιδόματος, αναπηρικής σύνταξης και βιβλιαρίου υγείας για αντίστοιχο διάστημα.

Επιπλέον, καταγράφονται ως αδυναμίες: η υποχρέωση των πολιτών να υποβάλλονται σε νέες ιατρικές εξετάσεις, που συνεπάγονται πρόσθετο κόστος για τους ίδιους και τα ασφαλιστικά ταμεία, η έκδοση γνωματεύσεων με ελλιπή αιτιολογία και με περιορισμένο χρόνο ισχύος, η μη συνεκτίμηση άλλων παραγόντων που επηρεάζουν τη βιοποριστική ικανότητα, όπως η ηλικία και το σύνθηες επάγγελμα του ενδιαφερομένου, η έλλειψη ενημέρωσης και συντονισμού των συναρμόδιων υπηρεσιών, η επιβάρυνση πολλών κατηγοριών πολιτών με το κόστος εξέτασης.

Στο πλαίσιο εξέτασης ατομικών αναφορών, ο Συνήγορος έχει θέσει υπόψη της διοίκησης του ΙΚΑ πολλά από τα επιμέρους ζητήματα, επιδιώκοντας την κατά το δυνατόν αμεσότερη αντιμετώπισή τους. Ωστόσο έγινε από νωρίς αντιληπτό ότι η αντιμετώπιση των μεμονωμένων προβλημάτων θα προσέκρουε στον δομικό εν πολλοίς χαρακτήρα των αδυναμιών του νέου συστήματος εκτίμησης της αναπηρίας, καθώς απαιτούνται ευρύτερες παρεμβάσεις σε οργανωτικό και κανονιστικό επίπεδο. Ο Συνήγορος, ανταποκρινόμενος στην ανάγκη αυτή, προχώρησε τον Ιούλιο του 2012 σε συνολική καταγραφή των αδυναμιών και των αιτιών τους, καθώς και σε διατύπωση

προτάσεων. Διαπιστώθηκε ότι απαιτείται επανασχεδιασμός του νέου συστήματος πιστοποίησης αναπηρίας σε αρκετά σημεία της διαδικασίας προκειμένου οι καινοτομίες που ενσωματώνει να αποδώσουν οφέλη τόσο για τους άμεσα ενδιαφερομένους και τους οικείους τους όσο και για τη διοίκηση. Στις σχετικές επαφές, κατέστη σαφές ότι το ΙΚΑ καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, πλην όμως ο αριθμός των αιτημάτων για πιστοποίηση της αναπηρίας υπερβαίνει κατά πολύ τις υφιστάμενες δυνατότητές του.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΚΕΠΑ

Γονείς αναπήρων υποχρεώθηκαν να καταβάλουν παράβολο 46 ευρώ προκειμένου να εξεταστούν τα έμμεσα ασφαλισμένα τέκνα τους από υγειονομική επιτροπή για τη χορήγηση ή ανανέωση παροχών των προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης ατόμων με αναπηρία. Διαπιστώθηκε ότι, αντίθετα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6, παράγρ. 3 του Ν. 3863/2010, σε περιπτώσεις έμμεσα ασφαλισμένων το ποσό αυτό καταβάλλεται από τους ίδιους και όχι από τον οικείο ασφαλιστικό ή προνοιακό οργανισμό. Ο Συνήγορος πρότεινε να διευθετηθούν τόσο η καταβολή του ποσού για τους έμμεσα ασφαλισμένους που ζητούν εφεξής υπαγωγή στα προγράμματα όσο και η επιστροφή των ήδη καταβληθέντων. Η Γενική Διεύθυνση Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (ΥΠΕΚΑΠ) αναγνώρισε μεν το πρόβλημα, απέδωσε όμως τη μη εφαρμογή του νόμου στην απουσία των απαιτούμενων πιστώσεων και προς το παρόν εμμένει στην υποχρέωση καταβολής (υπόθεση 148667/2012).

Σε άλλες περιπτώσεις καταδείχθηκε ότι δεν έχει καν γίνει κατανοητή η θεμελιώδης αρχή του νέου συστήματος πιστοποίη-

σης αναπηρίας, σύμφωνα με την οποία οι γνωματεύσεις θα καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των παροχών. Ειδικότερα, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών δεν δέχονται τις γνωματεύσεις των υγειονομικών επιτροπών του ΚΕΠΑ προκειμένου να αναγνωρίσουν απαλλαγή ατόμων με αναπηρία από τα τέλη ταξινόμησης και κυκλοφορίας επιβατικού ΙΧ αυτοκινήτου. Ο Συνήγορος υπενθύμισε το άρθρο 16 του Ν. 1798/1988 και πρότεινε προσαρμογή του τρόπου εφαρμογής του στις νομοθετικές εξελίξεις ως προς την εκτίμηση της αναπηρίας, δηλαδή στα άρθρα 6-7 του Ν. 3863/2010 και στον Ενιαίο Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας. Αντίθετα, το Υπουργείο Οικονομικών θεωρεί ότι απαιτείται συνολική αναθεώρηση του σχετικού νομοθετικού πλαισίου (υποθέσεις 153473, 154083/2012).

Διαπιστώθηκε τέλος ότι οι οικογένειες ανηλίκων με αναπηρία αντιμετωπίζουν ακόμη σοβαρότερες επιπλοκές λόγω των καθυστερήσεων στον προγραμματισμό και στην πραγματοποίηση εξετάσεων από επιτροπές του ΚΕΠΑ. Σε συγκεκριμένη περίπτωση (υπόθεση 153420/2012)

 το σχετικό πιστοποιητικό ήταν απαραίτητο για να υποβάλει η μητέρα του ανηλίκου αίτηση μετάθεσής της ώστε να βρίσκεται κοντά στο παιδί, καθώς ενδεχόμενη μετακίνησή της μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς θα δημιουργούσε αναπόφευκτα σοβαρή αναστάτωση. Με παρέμβαση του Συνηγόρου, η Διεύθυνση Αναπηρίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ επέσπευσε την εξέταση του ανηλίκου.

ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΚΑΣ

Το γενικευμένο και εντεινόμενο φαινόμενο των καθυστερήσεων, για το οποίο έγινε λόγος ανωτέρω με αφορμή θέματα κοινωνικής ασφάλισης, παρατηρείται και στο πεδίο της πρόνοιας, ιδιαίτερα στις διαδικασίες χορήγησης του ΕΚΑΣ,

του κυριότερου, σήμερα, μέσου έκφρασης της κοινωνικής αλληλεγγύης ως μέτρου ανακούφισης συνταξιούχων που το συνολικό εισόδημά τους κινείται κάτω από το όριο της φτώχειας. Ακόμη περισσότερο καθυστερεί, ξεπερνώντας πολλές φορές και τους 8 μήνες, η επαναχορήγησή του όταν αυτό διακόπτεται προκειμένου να επανελεγχθεί το κατά πόσον πληρούνται τα εισοδηματικά κριτήρια. Η διακοπή και η επαναχορήγηση του ΕΚΑΣ με τόσο μεγάλη καθυστέρηση στην ουσία ακυρώνει τον σκοπό για τον οποίο θεσμοθετήθηκε, δηλαδή την άμεση ανακούφιση και την εγγύηση ενός ελάχιστου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης, ενώ επιπλέον δημιουργεί προβλήματα στην προμήθεια φαρμάκων με τη μειωμένη συμμετοχή η οποία προβλέπεται για τους δικαιούχους ΕΚΑΣ.

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΕΙΚΟΥΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Ο βιοποριστικός χαρακτήρας των προνοιακών παροχών δικαιολογεί την αυξημένη προστασία τους. Η διαμεσολάβηση του Συνηγόρου εστιάζεται στην ερμηνεία των κανόνων δικαίου με βάση τις αρχές της χρηστής διοίκησης, της προστατευόμενης εμπιστοσύνης και ιδίως της επιείκειας, τις οποίες συχνά η διοίκηση παραβλέπει, ακολουθώντας αυστηρά την κατά γράμμα ερμηνεία των κανόνων δικαίου.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας δεν χορηγούσε βιβλιαρίο ασθενείας σε πολίτη με αναπηρία λόγω της αδυναμίας του να διαγραφεί τυπικά από την ασφάλιση του ΟΑΕΕ. Ο ίδιος είχε διακόψει κάθε δραστηριότητα ασφαλιστέα στον οργανισμό, αλλά σοβαροί λόγοι υγείας τον εμπόδιζαν να μετακινηθεί ώστε να ακολουθήσει την απαιτούμενη διαδικασία. Με παρέμβαση του Συνηγόρου και υποδειγματική συνεργα-

σία των αρμόδιων υπηρεσιών, το αίτημα ικανοποιήθηκε (υπόθεση 146039/2011).

Αίτηση παθόντος από εργατικό ατύχημα για συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας καθυστερούσε να διεκπεραιωθεί επειδή το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ παρέλειπε να διαβιβάσει στο τοπικό υποκατάστημα τον φάκελο των καταλογιστικών πράξεων σε βάρος του εργοδότη, με την αιτιολογία ότι κατά των πράξεων αυτών εκκρεμούσε προσφυγή του εργοδότη ενώπιον δικαστηρίου. Μετά την έκδοση της δικαστικής απόφασης και με παρέμβαση του Συνηγόρου ο φάκελος προωθήθηκε, 6 και πλέον χρόνια μετά το εργατικό ατύχημα, πλην όμως στο μεταξύ άλλαξε το θεσμικό πλαίσιο πιστοποίησης αναπηρίας. Ως αποτέλεσμα, αναμένεται ακόμη μεγαλύτερη καθυστέρηση μέχρις ότου επιληφθούν οι υγειονομικές επιτροπές, ενώ ο αναφερόμενος έχει περιέλθει σε απόλυτη οικονομική αδυναμία (υπόθεση 155093/2012).

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΜΝΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Με δεδομένη την υψηλή προτεραιότητα που αποτελεί για την ελληνική κοινωνία η πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά και τη διαρκή συρρίκνωση όσων μέτρων οικογενειακής πολιτικής συνεπάγονται δημοσιονομικό κόστος, δεν είναι παράδοξο το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των ευνοϊκών διατάξεων και κινήτρων με κριτήριο την οικογενειακή κατάσταση αφορά την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το 2012 το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού

(ΥΠΑΙΘΠΑ) ρύθμισε μεγάλο αριθμό ζητημάτων που είχαν ανακύψει κατά το προηγούμενο σχολικό έτος σχετικά με την πρόσβαση των ειδικών κατηγοριών υποψηφίων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σύμφωνα με τον Ν. 3966/2011, στις ειδικές κατηγορίες εισακτέων εντάσσονται οι υποψήφιοι που προέρχονται από πολύτεκνες ή πολυμελείς οικογένειες, που έχουν αδελφό ή αδελφή ήδη φοιτητή/ρια, που είναι ορφανοί, που έχουν γονείς ή τέκνα ή αδελφία ή συζύγους πάσχοντες από συγκεκριμένες ασθένειες ή που είναι τέκνα θυμάτων τρομοκρατίας. Στη συνέχεια, με τον Ν. 4071/2012 καταργήθηκαν οι ηλικιακοί, γεωγραφικοί και οικονομικοί περιορισμοί για την ένταξη υποψηφίων στις ειδικές κατηγορίες συμμετεχόντων στις πανελλήνιες εξετάσεις. Αυτό διέυρυνε τις κατηγορίες όσων δικαιούνται να ενταχθούν στις ευεργετικές διατάξεις, χωρίς όμως μέριμνα για όσους είχαν αποκλειστεί υπό το αμέσως προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς, το οποίο άλλωστε είχε ισχύσει μόνο για μία σχολική χρονιά. Ως εκ τούτου δημιουργήθηκε ζήτημα αιφνιδιασμού και ανεπιεικούς μεταχείρισης.

Ο Συνήγορος είχε ήδη θέσει ειδικότερα ζητήματα, όπως τον τρόπο πιστοποίησης εισοδήματος και τον γεωγραφικό περιορισμό της μόνιμης κατοικίας σε επίπεδο περιφέρειας για την επιλογή σχολής (*Ετήσια έκθεση 2011*, σ. 74-75).

 Το υπουργείο αποδέχθηκε την υπόδειξη του Συνηγόρου να εφαρμοστούν οι ευεργετικές διατάξεις του νέου νόμου και σε υποψηφίους του έτους 2011 οι οποίοι είχαν αποκλειστεί λόγω των αυστηρών περιορισμών που έθετε ο Ν. 3966/2011.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση δίδυμων αδελφών που συμμετείχαν στις εισαγωγικές εξετάσεις του 2011. Τα αδέρφια αυτά δεν μπόρε-

σαν να υπαχθούν στην ειδική κατηγορία υποψηφίων που έχουν αδελφό ή αδελφή που φοιτά ήδη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς αυτό δεν προβλεπόταν από τον νόμο. Με τη νέα ρύθμιση δόθηκε η δυνατότητα στα δίδυμα αδελφια που συμμετείχαν στις εξετάσεις του 2011 να κάνουν χρήση του μέτρου κατά το 2012 (υπόθεση 149946/2012). Συναφής, τέλος, είναι και η περίπτωση των πολύτεκνων αλλοδαπών (βλ. σ. 83).

Ιδιαίτερη εμπλοκή παρουσιάστηκε στην περίπτωση υποψηφίων που έχουν γονείς με αναπηρία, εξαιτίας δυσλειτουργιών στη συνεργασία μεταξύ του ΥΠΑΙΘ-ΠΑ και του ΥΠΕΚΑΠ. Τα προβλήματα αυτά, σε συνδυασμό με την υπέρμετρη καθυστέρηση των υγειονομικών επιτροπών να πιστοποιήσουν την αναπηρία, εμπόδισαν τους δικαιούχους να προσκομίσουν εγκαίρως το πιστοποιητικό αναπηρίας γονέων, παιδιών, αδελφών ή συζύγων. Έτσι, υποψήφιοι που δικαιούνταν να υπαχθούν σε ειδική κατηγορία αποκλείστηκαν χωρίς δική τους υπαιτιότητα. Ο Συνήγορος ζήτησε να δοθεί παράταση στην προθεσμία για την προσκόμιση των πιστοποιητικών αναπηρίας και να εκδοθούν αυτά κατ' απόλυτη προτεραιότητα. Με παρέμβαση του Συνηγόρου οι υποψήφιοι μπόρεσαν τελικά να επωφεληθούν από τις ευεργετικές διατάξεις για εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (υποθέσεις 153101 και 153145/2012).

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Ο Συνήγορος έχει επισκεφθεί μεγάλο αριθμό ιδρυμάτων παιδικής προστασίας, έχει διερευνήσει αναφορές σχετικές με προβλήματα στην εφαρμογή του θεσμού της αναδοχής, ενώ συνεργάζεται συστηματικά με φορείς και επαγγελματίες του χώρου της παιδικής προστασίας. Η εμπει-

ρία από τη δραστηριότητά του αυτή καταδεικνύει ότι η απομάκρυνση παιδιών από το οικογενειακό τους περιβάλλον, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες αυτό κρίνεται αναγκαίο για την προστασία τους, παραμένει, ουσιαστικά, ταυτόσημη με την τοποθέτησή τους σε ιδρύματα, ακόμη και για παιδιά πολύ μικρής ηλικίας. Τούτο μάλιστα παρά τις γνωστές, ευρύτατα καταγεγραμμένες, αρνητικές συνέπειες του ιδρυματισμού στην ψυχολογική και κοινωνική εξέλιξη των παιδιών, το σαφώς χαμηλότερο οικονομικό κόστος της τοποθέτησής τους σε ανάδοχες οικογένειες και τις επιταγές των διεθνών συμβάσεων και της εθνικής νομοθεσίας ότι η αναδοχή θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως προτιμητέα επιλογή έναντι της ιδρυματικής φροντίδας. Παρ' όλα αυτά, στη χώρα μας ο θεσμός της αναδοχής ανηλικών παραμένει, μέχρι σήμερα, υποβαθμισμένος και εφαρμόζεται ελάχιστα.

Ο Συνήγορος ανέδειξε τα ανωτέρω προβλήματα σε έγγραφό του προς τα συναρμόδια ΥΔΔΑΔ και ΥΠΕΚΑΠ και επισήμανε την ανάγκη να ληφθούν μέτρα εκ μέρους της πολιτείας στην κατεύθυνση της διεύρυνσης και της ενίσχυσης της εφαρμογής του θεσμού. Μεταξύ άλλων υπογράμμισε ότι

 στη χώρα μας απουσιάζει ένα επαρκές θεσμικό πλαίσιο για την άμεση τοποθέτηση σε ανάδοχες οικογένειες παιδιών που απομακρύνονται από τις φυσικές τους οικογένειες με εισαγγελική εντολή, καθώς και εν γένει για την υλοποίηση του θεσμού από τις κατά τόπους κοινωνικές υπηρεσίες χωρίς χρονοβόρες διαδικασίες και χωρίς την προηγούμενη εισαγωγή των ενδιαφερόμενων παιδιών σε ιδρύματα παιδικής προστασίας.

Η προβλεπόμενη από την ισχύουσα νομοθεσία οικονομική ενίσχυση σε ανάδοχες οικογένειες στην πράξη χορηγείται

μόνο σε έναν μικρό αριθμό αναδοχών που υλοποιούνται μέσω συγκεκριμένων ιδρυμάτων. Ενδεικτικά, κατά τη διετία 2010-2011, οι νέες αναδοχές που εγκρίθηκαν από τα ιδρύματα αυτά ήταν συνολικά μόλις 22. Δεν υπάρχει μέριμνα για την αποκατάσταση μέσω αναδοχής ή υιοθεσίας της μεγάλης πλειονότητας των παιδιών που διαβιούν σε ιδρύματα, με αποτέλεσμα να παραμένουν για μακρό χρονικό διάστημα σε αυτά. Επίσης, δεν υφίστανται εθνικές προδιαγραφές και πρωτόκολλα διαδικασιών όσον αφορά την επιλογή, την εκπαίδευση, την πιστοποίηση και την παρακολούθηση των ανάδοχων οικογενειών από τους αρμόδιους φορείς, ώστε να παρέχονται εχέγγυα για την καταλληλότητά τους και τη διασφάλιση των συμφερόντων των ενδιαφερόμενων παιδιών. Περαιτέρω, απουσιάζουν ρυθμίσεις για την εφαρμογή της αναδοχής ως αναμορφωτικού ή θεραπευτικού μέτρου για ανήλικους παραβάτες, όπως επίσης προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία.

Ο Συνήγορος πρότεινε στο ΥΠΕΚΑΠ τη νομοθετική ενίσχυση και αναμόρφωση του θεσμού της αναδοχής ανηλικών, τη βελτίωση των διαδικασιών υλοποίησής της, καθώς και τη λήψη οργανωτικών μέτρων για τη διάδοση και τη διασφάλιση προδιαγραφών ποιότητας κατά την εφαρμογή του.* Μεταξύ άλλων πρότεινε:

- Την άμεση προώθηση της ψήφισης του σχεδίου ΠΔ προς αντικατάσταση του ισχύοντος ΠΔ 86/2009, καθώς και του σχεδίου ΚΥΑ σε εφαρμογή των διατάξεών του, το οποίο υποβλήθηκε από το ΚΕΣΑΘΕΑ προς τα συναρμόδια υπουργεία.
- Τη θέσπιση ειδικών προβλέψεων για την εφαρμογή του θεσμού σε περιπτώσεις ανηλικών με αυξημένες ανάγκες.
- Την επίσπευση της δημιουργίας «Εθνικού Μητρώου Ανάδοχων Οικογενειών» στο ΕΚΚΑ.

- Την ενίσχυση διαφορετικών, ευέλικτων μορφών ανάδοχης φροντίδας (επείγουσα, βραχεία ή ανακουφιστική αναδοχή).
- Τη θέσπιση εθνικών προδιαγραφών και πρωτοκόλλων διαδικασιών για την επιλογή, την εκπαίδευση, την πιστοποίηση και την παρακολούθηση των ανάδοχων οικογενειών από τους αρμόδιους φορείς.
- Την εκπόνηση προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας, καθώς και προσέλκυσης υποψήφιων αναδόχων, στους οποίους θα πρέπει να παρέχεται επαρκής ενημέρωση και εκπαίδευση.
- Τη θέσπιση ενός πλαισίου δικτύωσης και συνεργασίας των συναρμόδιων φορέων καθώς και των υπηρεσιών παιδικής προστασίας, υγείας, πρόνοιας και ψυχικής υγείας στην κοινότητα, σε τοπικό επίπεδο.

ΜΕΤΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ

Η διερεύνηση αναφορών σχετικά με την πραγματοποίηση μετεγγραφών ανήλικων αθλητών από και σε σωματεία διάφορων αθλημάτων έδωσε στον Συνήγορο την ευκαιρία να διαπιστώσει, μεταξύ άλλων, την ανάγκη εκσυγχρονισμού της αθλητικής νομοθεσίας, ειδικά ως προς το πλαίσιο πραγματοποίησης των μετεγγραφών.

Επειδή, παρά την παρέμβασή του προς τη διοίκηση των σωματείων αλλά και τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ), δεν προωθήθηκαν οι αναγκαίες θεσμικές αλλαγές, ο Συνήγορος απηύθυνε πόρισμα στο ΥΠΑΙΘΠΑ καταγράφοντας τις διαπιστώσεις του.

 Ειδικότερα, επισήμανε ότι η ισχύουσα αθλητική νομοθεσία αφήνει περιθώρια εκμετάλλευσης των αθλητών δεσμευοντάς τους υπέρμετρα, ενώ παράλληλα οδηγεί στην πράξη σε παραβίαση σειράς δικαι-

ωμάτων των ανηλίκων, αλλοιώνοντας την ιδιαίτερη φύση του αθλητισμού.

Σημαντικός αριθμός ανηλίκων βιώνουν ιδιαίτερο άγχος λόγω των πολύ αυστηρών όρων δέσμευσής τους στα αθλητικά σωματεία, στα οποία ενεγράφησαν αρχικά με πρωτοβουλία των γονέων τους, ενώ συχνά παρατηρείται το φαινόμενο οι ανήλικοι να απογοητεύονται και να αποσύρονται από την αθλητική δράση. Πέραν του ζητήματος του μη σεβασμού των κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των ανήλικων αθλητών, η ευνοϊκή στάση της πολιτείας έναντι των συλλόγων χωρίς αντίστοιχη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ανήλικων, ιδίως, μελών τους φαίνεται να δημιουργεί τους όρους για την εκμετάλλευση των ταλαντούχων νεαρών αθλητών από επιτήδειους αθλητικούς παράγοντες. Παράλληλα, προβληματίζει η απουσία κατάλληλου ελεγκτικού μηχανισμού, καθώς συνεπάγεται εν τοις πράγμασι ανοχή έκνομων οικονομικών δραστηριοτήτων που, εκτός των άλλων (προσβολή προσωπικότητας και παραβίαση άλλων δικαιωμάτων των ανηλίκων), συνιστούν φοροδιαφυγή.

Στην κατεύθυνση εναρμόνισης της υφιστάμενης αθλητικής νομοθεσίας με όσα ορίζει η Διεθνής Σύμβαση Δικαιωμάτων του Παιδιού (ΔΣΔΠ) και οι συνταγματικές διατάξεις περί προστασίας της παιδικής ηλικίας, ο Συνήγορος πρότεινε:*

- Να προσδιοριστεί ειδικά στον νόμο και να διευρυνθεί αρκετά η έννοια του «σο-

βαρού λόγου» για την πραγματοποίηση μετεγγραφών, με την καταγραφή ενδεικτικών περιπτώσεων.

- Να γίνεται διάκριση μεταξύ διαφορετικών μορφών συμμετοχής-ένταξης ανηλίκου σε έναν αθλητικό σύλλογο (π.χ. υπογραφή απλού δελτίου από την υπογραφή δελτίου-συμβολαίου, με το πρώτο να έχει περιορισμένη χρονική διάρκεια δέσμευσης), ώστε να δίνεται η ευκαιρία στην οικογένεια του αθλητή για επανεξέταση της κατάστασης προς το συμφέρον του παιδιού.
- Να προβλεφθεί ένας πιο ευέλικτος μηχανισμός εξέτασης (π.χ. τριμελής επιτροπή σε επίπεδο τοπικής αθλητικής ένωσης) των σοβαρών λόγων που επιτρέπουν την πραγματοποίηση μετεγγραφών ανήλικων αθλητών, ώστε να μην απαιτείται προσφυγή του αιτουμένου στο δευτεροβάθμιο όργανο και ανάγκη απόδειξης με στοιχεία, συνήθως τεχνικά ή πολλές φορές δυσεύρετα ή δυσαπόδεικτα, ότι υφίσταται «σοβαρός λόγος» μετεγγραφής.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, για τη συνεπή τήρηση των οριζόμενων στη ΔΣΔΠ αλλά και των βασικών αρχών του αστικού δικαίου περί προσωπικότητας, και προφανώς του άρθρου 5 του Συντάγματος, επιβάλλεται ο αθλητής, με την ενηλικίωσή του, να έχει το δικαίωμα επανεξέτασης της επιλογής που έκαναν γι' αυτόν κάποια στιγμή και υπό συγκεκριμένες συνθήκες οι γονείς του και να μπορεί να μετεγγραφεί ελεύθερα ή να παραμένει στον αθλητικό σύλλογο της αρεσκείας του.

Περισσότερα και πιο αναλυτικά στοιχεία, στον ιστότοπο του Συνηγόρου www.synigoros.gr.

Οι αστερίσκοι [*] μέσα στο κείμενο παραπέμπουν σε κατάλογο συνδέσμων (www.synigoros.gr/?i=stp.el.links2012) όπου μπορείτε να βρείτε σχετικά αναρτημένα έγγραφα.